

- мектеп оқушыларының жобалық іс-әрекетін ұйымдастыру.
- Оқу үрдісін ұйымдастыру формаларының қатарына мыналарды жатқызуға болады:
- білім саласындағы ынтымақтастық;
- шағын топтарда жұмыс істеу; жобалық топтарда жұмыс істеу;
- виртуалды оқу әрекеті;
- әртүрлі ақпарат көздерімен кіші жастағы оқушылардың өзіндік жұмысы.

Оқу-тәрбие процесінде кіші жастағы оқушылардың ақпараттық мәдениетін қалыптастырудың тиімділігі мұғалімнің тұлғасымен, оның құндылық бағдарларымен, басымдықтарымен қамтамасыз етіледі.

Әдебиеттер:

1. Бабаев С.Б., Оңалбек Ж.К. Жалпы педагогика. – Алматы, 2005.
2. Блум таксономиясын оқу үрдісінде пайдалану әдістемесі. Әдістемелік құрал, - Орал, 2016.
3. Жонтаева Ж. Оқу бағдарламаларының мазмұнын жаңарту / №15.52, 2016.
4. Нурғалиева Г.К. Сравнительная педагогика. - Алматы. 2020.

Кенжебаева А.Т., Алиева П.С.

М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, Тараз қ.

КІШІ МЕКТЕП ЖАСЫНДАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ОҚЫТУ БАРЫСЫНДА ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Аннотация. Мақалада қашықтықтан оқыту технологиялары заманауи педагогиканың барлық мүмкіндіктері, оның басты мақсаты жеке тұлғаның шығармашылық мүмкіндіктерін сақтау және дамыту жолдары және педагогикалық практикаға қашықтықтан білім беру технологияларын енгізу пәнаралық білімді және кәсіби-педагогикалық құзыреттердің белгілі бір кәсіби іс-әрекеттерін жетілдіруде педагогтердің белсенділігін арттыру мүмкіндіктері қарастырылады.

Кілт сөздер: оқыту, инновация, интернет, жаңашылдық, технология, білім беру ресурстары, диагностика.

Қашықтан оқыту технологиясы білім берудің орталығында тұрған оқыту жүйесін құруға мүмкіндік береді. Бұл жүйеде мұғалім оқушының еңбегін, оның жеке қызығушылықтары мен сұраныстарын ескереді. Білім беру жүйесінің орталығында оқушы тұратынын ескерсек, білім беру жүйесі тұтастай өзгереді. Мұғалім оқушылардың өзіндік жұмысын ұйымдастырады. Қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану мұғалімнің рөлін де арттырады және өзгертеді. Кейбір авторлар сырттай және қашықтықтан оқытуды араластырмау керек деген ұстанымды ұстанады. Оның басты ерекшелігі қашықтықтан оқытудағы интерактивтіліктің жүйелілігі мен тиімділігін қамтамасыз етеді. Қашықтықтан оқытуда күндізгі бөлімде оқытылатын материал қолданылады. Осыған байланысты қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану арқылы жүзеге асырылатын білім беру сапасын бақылауды жүргізу және енгізу мәселесі туындайды.

Қазіргі уақытта қашықтықтан оқыту- оқу үрдісінде педагогикалық ұжымда қашықтықтан және ақпараттық технологиялар мен телекоммуникация құралдарды пайдалан отырып оқыту: Сабақты онлайн режимінде өткізу барысында (бейнеконференция, Интернет арқылы хабарлама алмасу, телефон арқылы сөйлесу), бұл байланыс (электрондық пошта, қорытынды бақылаумен мұғалімнің нұсқауы бойынша оқушының оқулықпен жұмысы) арқылы жүзеге асырылады.

Қашықтықтан оқыту технологиялары жоғары технологиялар санатына жатады. Бұл анықтаманың техникалық негізі бар және ақпараттық құралдар мен технологиялардың қарқынды дамуымен байланысты. Қашықтықтан оқыту технологиясының мәні инновациялық педагогика, оқушыға бағытталған өзін-өзі тәрбиелеу және белсенді іс-әрекет принциптеріне негізделген қашықтықтан оқытудың дидактикалық моделінен туындайды.

Қашықтықтан оқыту бүкіл әлем мен қарым- қатынас жасауға мүмкіндік алады.

Ақпараттық құралдарды пайдалану қашықтықтан оқыту әдісінің негізгі формасы болып табылады.

Олардың мынадай екі құрамдас бөліктері бар:

- оқытуды басқару және ұйымдастыру;
- дербес (дара оқыту).

Қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану арқылы оқу процесін ұйымдастырудың негізгі міндеттері:

- оқытуды даралау;
- білім сапасын арттыру білім берудің дәстүрлі түрлерімен аз қамтылған тұлғаларға білім беру қызметтерін көрсету болып табылады.

Білім беру ұйымдарында қашықтықтан оқыту процесін ұйымдастыру және нақты қызмет ету төмендегі іс-әрекеттерді жүзеге асыруға көмектеседі:

- әртүрлі қолдау курстары;
- оқушыларға материалдарды түсіндіру және кеңес беру;
- оқушымен кері байланыс жүргізуге машықтандыру;
- оқушы білімін бақылап отыру.

Білім беру ұйымдарында:

- сайттар, интернет порталдар;
- интернет, спутниктік тедедидар;
- мультимедия кабинеттер;
- электронды шкафтар;
- CD, DVD дискілеріндегі білім беру мазмұны (жеке меншігінде немесе сатып алынған);
- арнайы дайындалған профессорлар, оқытушылар және техникалық қызметкерлер;
- мультимедиялық зертханалар (жергілікті және онлайн);
- желілік сынақ кешендері (Learning Management Systems – LMS), (ОҚБЖ) болуы қашықтықтан оқыту нысанында білім беру процесін ұйымдастырудың қажетті шарты болып табылады.

Әрине мұғалімдер оқушыларға алдын ала ұйымдастырылып, дайын ақпарат берілсе, бағдарламамен қамтамасыз етілмесе, олардың білімі жақсармайды. Ол үшін мұғалімдерді қашықтықтан оқыту біліктілігін арттыруға дайындау қажеттілігі туындайды.

Қашықтықтан оқытудың екі құрамдас бөлігі бар: оқытуды басқару және дербес оқыту. Бұл технология бойынша мұғалімдердің біліктілігін арттыру арқылы ол да, оқушы да өз тарапынан білім, біліктілігін арттыруға машықтанады. Ата-аналардың ақпараттық технологияға деген көзқарастары өзгереді.

Педагогтардың қашықтықтан оқыту біліктілігін арттыру ерекшеліктері:

- оқытудың жалпы құны 50 процентке төмендейді, сонымен қатар экономия жағынан тиімді;
- қазіргі уақытта қажеттілігі;
- жеке оқыту мүмкіншілігі, мотивация;
- ыңғайлы кесте құрастыру;
- интернет арқылы жұмыс жасау;
- коммуникативті дамуы;
- ғылыми жобалар жасай алу мүмкіндіктері.

Әр мұғалім қашықтықтан оқыту жүйесінде шартты - рефлексорлық сыни сапалар қалыптасуы қажет: Олар негізгі екі бөлікке бөлінеді.

Техникалық және дидактикалық (телекоммуникация, аудио жазба, жергілікті және компьютер желілер), дидактика бойынша оқушының өздігінен білім алу бағыты болып басталады.

Қашықтықтан оқыту – бұл педагог пен студенттің кез келген қашықтықтағы интернет ресурстарымен сүйемелдеуімен оқыту формасы, т.б. интернетті пайдалану арқылы белгілі бір қашықтықта жаттығу болып табылады.

Білім беру саласындағы қашықтықтан оқытудың міндеттері:

- бір-бірімен тығыз байланысты болуы. мемлекеттік (республикалық, аймақтық) деңгейде қашықтықтан оқытуға қосу;
- құру кезінде мемлекеттің нормативтік талаптарын сақтау.

Қашықтықтан оқыту оқытушыларына және басқа да мүдделі тараптарға қойылатын бірнеше талаптар бар:

- Педагог сауатты компьютермен жұмыс істей білуі керек.
- Қашықтықтан оқытудың мақсаттары мен міндеттерін білу, оны ақпараттық технологиялар мен коммуникация құралдары негізінде одан әрі дамыту.
- Қашықтықтан оқыту технологияларын жақсы меңгерген оқытушылар құрамы мен студенттерді көрсете білуі керек.
- Оқытушы БАҚ-пен жұмыс істеуде практикалық дағдыларға ие болуы керек.
- Телекоммуникацияларды пайдалануды үйрету, атап айтқанда: тұтынушылар арасында ақпарат алмасу және ақпараттық жүйелердегі ресурстарды пайдалану.

- Оқу жоспарын құрайтын белгілі бір тәртіптегі модульдік курстардың әдістерін жинақтап, курсты ұйымдастыра білуі керек.

- Оқу процесін қашықтықтан оқытуға жан-жақты дайындау, қашықтықтан оқыту процесінде үйлестіру.

Қашықтықтан оқыту әдістерін және қашықтықтан оқыту технологияларын пайдалана отырып, оқу процесін ұйымдастыру құралдарын жіктейміз. Әдістердің жіктелуі әдістердің үш салаға бөлінуін бір уақытта қарастыруға негізделген.

Шартты қамту (фронтальды-үлкен топ, топтық-кіші топ, жеке, студенттер санына бағдарланбаған). Педагогикалық сала субъектілерінің өзара іс-қимыл бағытын сипаттау (бір бағытты, көп бағытты, белсенді, интерактивті). Байланыс құралдарының сипаттамасы - дәстүрлі немесе ақпараттық технологиялар құралдары.

Қашықтықтан оқытудың заманауи интернет-технологиялары келесі құралдар негізінде жасалған:

- веб-сервер;
- веб-беттер мен сайттар;
- электрондық пошта;
- форумдар мен блогтар;
- чат және whatsapp;
- теледидар және бейнеконференция: Zoom, Google Classroom, Mind және т.б.;
- виртуалды сыныптар;
- Wiki-энциклопедиялар және т.б.
- бейнехостинг (Youtube) және ағындық (онлайн хабарлар).

Қашықтықтан оқытудың ерекшеліктері классикалықтармен салыстырғанда келесі жетістіктерге ие:

- адамның үнемі іздену, талпыну қабілеті;
- икемділік (оқу уақыты, орны, көлемі және қозғалысы бойынша);
- жеке оқу бағдарламасын пайдалану, іздену, білім алушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту мүмкіндігі;
- Жаңа технологияларды қолдану (ұялы телефон, ноутбук, компьютер және т.б.);
- студенттердің әлеуметтік құқықтарының теңдігі (тұрғылықты жері мен денсаулық жағдайына қарамастан);
- Барлық елдердегі ақпараттық және білім беру ресурстарының шығыстары мен кірістері;
- материалдарды көбейтуде проблемалардың болмауы, оларды таратудың ыңғайлылығы;
- Білім алушылардың өзін-өзі бақылауын қамтамасыз ету.

СІ ұйымдастырудың 3 түрлі формасы бар: онлайн (синхронды) және офлайндық (асинхронды) және вебинардың ең көп таралған үшінші түрі.

Онлайн оқыту – қазіргі уақытта белгілі бір қашықтықтан оқытушының экранын интернет ресурстарын пайдалана отырып қарау арқылы оқытуды ұйымдастырудың бір түрі.

Офлайн оқыту – бұл интернет ресурстары (электрондық пошта) арқылы оқытушы мен білім алушы арасында ақпарат алмасуға мүмкіндік беретін оқыту түрі. Вебинар – бұл Интернет арқылы семинарлар мен тренингтер өткізудің бір түрі.

Қашықтықтан оқытудың жергілікті жүйесі нақты білім беру және жеке қала шеңберінде жұмыс істейді, оның құрамына тек университеттер ғана емес, мектептер, гимназиялар мен колледждер де кіреді. Мұндай жүйе шеңберіндегі жұмыстың бастапқы кезеңінде оқытуды жалғастыру, зияткерлік әлеуетті ұтымды пайдалану, компьютерлік технологиялар принциптерін сәтті жүзеге асыру қажет. Осыған байланысты мектептер мен жоғары оқу орындары оқу процесінде жергілікті және өңірлік желілерді пайдалануы, шығармашылығын таратуы және тәжірибе алмасуы қажет.

Әдебиеттер:

1. Мерсейтова С. Оқыту ізденіс ретінде және ізденіс оқу ретінде. -Алматы, 2002.
2. Жазықбаева Ұ. Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды меңгерту жолдары. Оқулық. – Қарағанды, 2016.
3. Курманалина Ш.Х. Совершенствование методической подготовки будущих учителей начальных классов по обучению младших школьников: учебное пособие. -Алматы: Алем, 1999. -160.
4. Жаңаша оқыту жолында // Республикалық ғылыми –әдістемелік журнал. - №5(6). -2016.
5. <https://infourok.ru/ashititan-oitudi-maizi-men-rli-1570111.htmlh>